سهم زیارت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ از سوی دولت ۷۰ درصد کم شد

بودجه ۳

خساست بودجه‌ای برای زائران میلیونی

گزارش خبری

خبرنگار
ملیحه فلاح

در لایحه بودجه انقباضی دولت چهاردهم، ردیف «توسعه فرهنگ و خدمات زیارتی با محوریت شهرهای مشهد، قم، شیراز و شهر ری – کارگروه ملی زیارت» با کاهش قابل توجهی مواجه شده است. این در حالی است که در لایحه بودجه ۱۴۰۴، اعتبار این ردیف ۴۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده بود و پس از چانه‌زنی‌های صورت‌گرفته در مجلس، در قانون بودجه به ۴۹۲ میلیارد تومان افزایش یافت.

اکنون مقایسه لایحه ۱۴۰۵ با لایحه سال گذشته، کاهش حدود ۷۰ درصدی را نشان می‌دهد و اگر مبنای مقایسه، قانون بودجه ۱۴۰۴ باشد، این کاهش به حدود ۷۵ درصد می‌رسد؛ کاهشی که عملا زنگ خطر را برای آینده سیاست‌گذاری در حوزه زیارت به صدا درآورده است.

نکته تأمل‌برانگیز آنکه ردیف بودجه زیارت در زمان تولد خود در سال ۱۳۸۸، صرفا برای شهر مشهد و با رقم ۲۰۰ میلیارد تومان تعریف شده بود؛ رقمی که با توجه به ارزش پول در آن زمان، قابل‌توجه به‌شمار می‌رفت. حالا پس از گذشت هفده سال، باوجود تورم افسارگسیخته و افزایش چندبرابری هزینه‌ها، این ردیف با اضافه‌شدن سه شهر دیگر، به ۱۲۰ میلیارد تومان رسیده است. البته باید توجه داشت که در لایحه بودجه سال آینده، چهار صفر از ارقام حذف شده و عدد درج‌شده برای این ردیف ۱۲۰ میلیون و ۷۰۰ هزار ریال است که در این گزارش، برای سهولت درک، به واحد پول فعلی تبدیل شده است.

زیارت آسان با جیب خالی؟

در تمام این سال‌ها، رسانه‌های استان خراسان رضوی بارها نسبت به ناچیزبودن اعتبارات حوزه زیارت، تقسیم آن میان چند شهر و کم‌رنگ‌شدن نگاه ملی به زیارت مضجع شریف حضرت علی‌بن‌موسی‌الرضا(ع) هشدار داده‌اند. این حساسیت بی‌دلیل نیست؛ چراکه مشهد سالانه میزبان بیش از ۳۰ میلیون زائر است که بنا بر آمار رسمی، نزدیک به ۵ میلیون نفر از آن‌ها را زائران خارجی تشکیل می‌دهند.

زیارت و خدمات وابسته به آن، یکی از پیشران‌های اصلی اقتصاد خراسان رضوی محسوب می‌شود. بااین‌حال، در حالی‌که طی سال‌های اخیر بارها بر ضرورت «زیارت آسان» تأکید شده، نحوه تحقق این شعار همچنان با پرسش‌های جدی مواجه است.

عکس: محمدحسن صلواتی | شهرآرا

خلاصه تاریخچه بودجه زیارت در لوایح بودجه سال های گذشته

۱۳۸۸	تولد بودجه زیارت برای مشهد	۲۰۰ میلیارد تومان
۱۳۹۹	حذف بودجه زیارت	
۱۴۰۱	بازگشت ردیف زیارت فقط برای خراسان رضوی	۲۰۰ میلیارد تومان
۱۴۰۲	اضافه شدن ۳ شهر به این ردیف	۱۰۰ میلیارد تومان
۱۴۰۳		۳۵۰ میلیارد تومان
۱۴۰۴		۴۰۰ میلیارد تومان
۱۴۰۵		۱۲۰ میلیارد تومان

با توجه به روند تورم از سال ۱۳۸۸ تاکنون در عمل بودجه زیارت بسیار ناچیز شده است

اعداد به تومان فعلی است

واقعیت آن است که این اعداد و ارقام، حتی در خوش‌بینانه‌ترین حالت نیز با اهداف اسناد بالادستی و برنامه‌های بلندمدت توسعه زیارت همخوانی ندارد. هرچند برخی معتقدند نباید تنها به این ردیف بودجه‌ای بسنده کرد و باید پروژه‌هایی نظیر آزادراه حرم تا حرم یا قطار برقی مشهد–تهران را نیز در زمره اقدامات مرتبط با توسعه زیارت دانست، اما بررسی عملکرد همین پروژه‌ها نیز نشان می‌دهد هماهنگی مؤثری میان نیازهای واقعی مشهد و اقدامات اجرایی وجود ندارد.

به نظر می‌رسد نگاه به توسعه زیارت و پاسخ به نیازهای شهر مشهد، همچنان در حد اسناد و شعار باقی مانده است و از مرحله اجرا فاصله دارد.

بودجه‌ای که آب رفت

ردیف بودجه زیارت از همان آغاز، مسیر پرچالشی را طی کرده است. این ردیف که در سال ۱۳۸۸ به‌طور مشخص برای مشهد تعریف شد، به‌تدریج دستخوش تغییر شد؛ از تغییر عنوان گرفته تا جابه‌جایی ارقام و ورود استان‌ها و شهرهای مختلف به چرخه سهم‌خواهی.

ماجرا به روز ۸ آبان ۱۳۸۸ بازمی‌گردد؛ زمانی که هیئت‌دولت وقت به‌مناسبت میلاد امام رضا(ع)، در مشهد تشکیل جلسه داد و مصوبه‌ای مهم را تصویب کرد: اختصاص سالانه ۲۰۰ میلیارد تومان به خراسان رضوی به‌مدت پنج سال؛ یعنی درمجموع ۱۰۰۰ میلیارد تومان. تصمیمی که اگر به‌طور کامل اجرا می‌شد، می‌توانست تحول بزرگی در زیرساخت‌های زیارتی مشهد ایجاد کند؛ آن‌هم درحالی‌که قیمت دلار حدود هزار تومان بود.

بااین‌حال، این مصوبه فقط در سال نخست و آن هم با پرداخت ۸۰ میلیارد تومان اجرایی شد. پس از آن، با ورود سایر استان‌ها و شهرها ازجمله قم و شیراز، سهم مشهد کاهش یافت و دامنه مشمولان این ردیف گسترش پیدا کرد؛ تا جایی‌که بعدها حتی امامزادگان و مساجد نیز ذیل این ردیف قرار گرفتند. روندی که ماهیت اولیه بودجه زیارت را دچار تغییر اساسی کرد و در سال ۱۳۹۹ به حذف کامل این ردیف انجامید.

اگرچه بودجه زیارت از سال ۱۴۰۱ دوباره به سند بودجه بازگشت، اما این بازگشت نیز با تغییر عنوان و تقسیم میان چهار شهر همراه بود. حالا هم باوجود افزایش آن در لایحه ۱۴۰۴، در لایحه ۱۴۰۵ بار دیگر با کاهش چشمگیر مواجه شده است. با توجه به جایگاه مشهد به‌عنوان پایتخت معنوی کشور و قطب اصلی گردشگری زیارت، بررسی اعداد و ارقام نشان می‌دهد که این ردیف بودجه‌ای همچنان تناسبی با نقش و ظرفیت واقعی این شهر ندارد؛ مسئله‌ای که اگر چاره‌ای برای آن اندیشیده نشود، شکاف میان شعار «زیارت آسان» و واقعیت‌های میدانی هر سال عمیق‌تر خواهد شد.

سرانه بودجه پیشنهادی دولت برای استان‌ها در سال ۱۴۰۵

سرانه=تقسیم بودجه استانی طبق جمعیت

فلاح | اگر یک مبنا برای آنچه از منابع ملی نصیب هر استان می‌شود، جمعیت و مساحت آن باشد، خراسان رضوی با ۸ درصد جمعیت کشور، هیچ‌گاه سهم متناسب با خود را دریافت نکرده است. از این گذشته اگر به ظرفیت‌های این استان و مشهد نیز نگاه شود، باز هم به آن اجحاف شده است.

دومین کلان شهر ایران بودن با ورود سالانه بیش از ۳۰ میلیون زائر، همجواری با کشورهایی که مسیر تجارت با آسیای میانه را فراهم می‌کنند، ظرفیت‌های معدنی و صنعتی و... این توقع را ایجاد می‌کند که از منابع ملی نیز سهمی حداقل شایسته این تعداد زائر و مجاور و شأن و منزلت مشهد و خراسان رضوی به آن اختصاص یابد.

راهنمای نقشه سرانه بودجه هر فرد در هر استان

زیر ۴ میلیون | ۴ تا ۶ میلیون | ۷ تا ۱۰ میلیون | بالای ۱۱ میلیون

اعداد به تومان است

مطالبات کارگران روی میز تشکل‌ها

از مشاغل سخت و زیان‌آور تا اصلاح دستمزد کارگران

گزارش روز

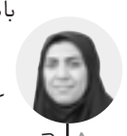

خبرنگار
لاله سادات کوثری

با هدف بررسی آخرین چالش‌های حوزه کار و تولید، جلسه‌ای مشترک با حضور نمایندگان کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار خراسان رضوی، کانون انجمن‌های صنفی کارگران استان و جمعی از نمایندگان برتر کارگری برگزار شد. در این نشست، موضوعات مهمی ازجمله آیین‌نامه اصلاحی مشاغل سخت و زیان‌آور، افزایش دستمزد کارگران در سال آینده و راهکارهای عملی برای رفع مشکلات کارگری مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

معاون روابط کار اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان رضوی در این نشست با اشاره به اینکه بالغ بر ۹۰ درصد جمعیت استان از خدمات اداره کل و دستگاه‌های تابعه وزارت متبوع بهره‌مند می‌شوند، اظهار کرد: تنظیم نظام روابط کار، توسعه کارآفرینی، توسعه و نظارت بر بخش تعاون و همچنین ارتقای امور فرهنگی، ورزشی و اجتماعی از مأموریت‌های مهم حوزه روابط کار است.

حسن سروری افزود: خراسان رضوی، استانی مدیریت‌پرور است. در کشور ما روابط کار پیچیده است و اگر ضعیف عمل کنیم، به نتیجه مطلوب نخواهیم رسید. بنابراین، برای تحقق مطالبات جامعه کارگری و توجه به حوزه کارفرمایی، فضای گفتمان بهترین گزینه است. وی تأکید کرد: دولت در حل مسائل بین کارگر و کارفرما به دنبال تأمین آرامش هر دو گروه است و قانون کار، قانونی با رویکرد حمایتی است.

معاون روابط کار اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان رضوی افزود: یکی از برنامه‌های ما در حوزه روابط کار، پیگیری بیست برنامه تحولی در بیست کارگروه تخصصی است. موضوع محوری مورد تأکید ما اجرای ماده ۱۵۷ قانون کار است که در این راستا به زودی چهار مرکز مشاوره در سطح استان و یک مرکز در مشهد راه‌اندازی خواهد شد.

سروری بیان کرد: معتقدیم در راستای احقاق حق کارگران باید دست کارچاق‌کن‌ها و دلالان کوتاه شود. پیمان‌های دسته جمعی برای کارگران نیز از دیگر اهداف حوزه روابط کار است و در این راستا، در حوزه نانوایان و کوره‌پزخانه‌ها اقدامات اجرایی انجام شده است.

پیگیری مطالبات کارگران، اولویت اصلی

رئیس کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار خراسان رضوی هم در این جلسه گفت: پیگیری مشکلات جامعه کارگری همچنان اولویت ماست و بازشدن گره‌های کور این حوزه تنها با کمک توان تشکل‌های کارگری ممکن است. مجتبی زارعی افزود: در پیگیری مطالبات جامعه کارگری، کم‌فروشی نخواهیم کرد و حوزه روابط کار در مشهد سطح بالاتری از توجه به حقوق کارگران را نشان داده است.

عماد محمدزاده، رئیس هیئت‌مدیره انجمن‌های صنفی استان، نیز گفت: در استان بیش از ۱۲۰ انجمن صنفی کارگری در رشته‌های مختلف فعال است و کانون انجمن‌های کارگری مانند کانون شوراهای اسلامی کار، آمادگی کامل دارد تا در رفع مشکلات کارگران قدم بردارد.

صادق ضامن، نایب رئیس کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان نیز تأکید کرد: کانون شوراهای اسلامی کار و انجمن‌های صنفی، همسو هستند و هدف واحدی با عنوان پیگیری حقوق کارگران دارند. رسالت اصلی ما دفاع از حقوق کارگران است.

در این نشست، مهم‌ترین موضوعات مطرح‌شده توسط نمایندگان کارگری شامل اصلاح درصد دستمزد و تدوین آیین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور بود. همچنین، به همت شورای اسلامی کار کارخانه قند تربت جام و پیگیری کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان، کارگر سابق این کارخانه که اخیرا شرایط سخت زندگی‌اش در تهران با انتشار کلیپی بازتاب یافته بود، به محل کار سابق خود بازگشت.

یادداشت

حق بازنشسته زندگی است، نه حسرت!

روزنامه‌نگار
غلامرضا نبی‌اسدی

اقتصاد ایران با چالش‌های ساختاری عمیق، تورم فزاینده و کاهش مداوم قدرت خرید مواجه است. این یک خط، خود به‌اندازه یک کتاب، درد است در شرح بحران. همه هم می‌دانیم و باز همه هم مرثیه می‌خوانیم. در میانه این «همه» گرفتار، بازنشستگان به‌عنوان یکی از آسیب‌پذیرترین گروه‌های اجتماعی، در مرکز این طوفان معیشتی قرار گرفته‌اند که عیش زندگی را هم به طیش تبدیل کرده است. حقوق ناکافی و ثابت بازنشستگی در فوران ناثباتی قیمت‌ها حتی پاسخگوی حداقل هزینه‌های زندگی نیست. در شرایطی چنین سخت، بسیاری ناچارند که سال‌ها پس از سن قانونی بازنشستگی، همچنان به کار ادامه دهند؛ آن‌هم در چند شیفت یا چند کار. این وضعیت گویای آشکار ناکارآمدی نظام تأمین اجتماعی و ناتوانی آن در حفظ امنیت اقتصادی کسانی است که دهه‌ها از عمر خود را در چرخه تولید و خدمت صرف کرده‌اند. امنیت اقتصادی که به زلزله دچار شود، آوارش بر سر امنیت روانی جامعه هم می‌ریزد. حالا خدا نکند که بازنشسته مستأجر هم باشد، با چند عصا هم که بدود، باز نمی‌رسد. بیماری که همزاد کهن‌سالی است و ناگزیر دوران پیری. لذا به جرئت می‌توان گفت که درمان، بزرگ‌ترین شکاف بین درآمد و هزینه را برای بازنشستگان ایجاد می‌کند. هزینه‌های درمانی فزاینده و پوشش ناکافی بیمه‌ها، زندگی را برای بازنشستگان به میدانی برای جنگ بقا تبدیل کرده است. تازه این در شرایطی است که دارو با ارز دولتی وارد می‌شود. اگر خدای نکرده این ارز هم قطع شود که واویلاست. گفته می‌شود قیمت دارو تا دوازده برابر افزایش می‌یابد. خدا نیاورد این روز را؛ اما همین گمانه، خود آتشِ مجدد به خرمن نیم‌سوخته آرامش بازنشستگان می‌زند. همین امروز هم که دارو با وضعیت قبلی در اختیار قرار می‌گیرد، فرد با اشتغال پس از بازنشستگی هم نمی‌تواند بار هزینه‌ها را به دوش بکشد و سبب فرسودگی بیشتر جسمی و روانی فرد می‌شود. اینجاست که باید مسئولان محترم را به تدبیر تازه خواند. به علاج واقعه، پیش از آنکه اتفاق افتد. و الا اتفاق چون سیلی است که سد مقاومت این قشر خسته را خیلی زود می‌شکند. این شرحِ صادقانه درد است که ایلنا از زبان یک کارگر نقل می‌کند؛ «نمی‌توانم هزینه ازدواج دخترم را بدهم و توانایی تأمین جهیزیه او را ندارم. مدتی است که به همین دلیل دخترم در شرایط نامزدی باقی مانده است. همسرم دیابتی است و توان تأمین هزینه داروهایش را که ماهانه یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان است، ندارم. همین چند روز پیش مجبور شدم از پسرم که خودش به سختی می‌تواند زندگی‌اش را تأمین کند، کمک بخواهم که داروهای مادرش را تهیه کند. امیدوارم هیچ پدری برای تأمین معاش فرزندانش پیش خانواده‌اش شرمنده نباشد. از شدت این شرمندگی‌ها گاهی آرزوی مرگ می‌کنم.» بالاتر از درد است این. وقتی افرادی که جان و جوانی‌شان را برای آبادانی کشور گذاشته‌اند، در ازدحام مصائب، آرزوی مرگ کنند، زندگی بر همه حرام می‌شود. بر همه کسانی که به حلال‌اندیشی در زندگی التزام دارند. امیدواریم متولیان محترم امر، تدبیر چنان کنند که بازنشستگان از گرفتاری این چنینی به سلامت عبور کنند. فصل بودجه است، خوب خواهد بود که با پالایش جداول بودجه و حذف بودجه‌خوارهای بی‌حاصل، حاصل کار در زندگی مردم هزینه شود. مردمی که حقشان زندگی است، نه آرزوی مرگ. نه حسرت دیدار با عزرائیل. حقشان زندگی در نهایت آرامش است، نه نشستن در رهگذار طوفان‌ها.

بورش

بیشترین و کمترین بازدهی نمادهای بازار سهام

بازار سهام در نخستین هفته دی‌ماه با جابه‌جایی سریع نقدینگی میان نمادها همراه شد؛ به‌گونه‌ای‌که برخی سهم‌ها با رشدهای دورقمی توجه فعالان بازار را به خود جلب کردند و هم‌زمان، چند نماد دیگر، هفته‌ای کم‌رمق و نزولی را پشت‌سر گذاشتند. بررسی ارقام معاملاتی نشان می‌دهد نماد وساپا با ثبت بازدهی هفتگی ۲۳ درصدی و قیمت ۷۳۹ تومان، در صدر جدول بازدهی نمادهای بازار سهام قرار گرفت. پس از آن، نماد کیمازی با رشد ۱۸ درصدی و قیمت ۳ هزار و ۲۳۵ تومان، در جایگاه بعدی ایستاد.

وساپا	۲۳%
کیمازی	۱۸%
بالبر	۱۸%
وفتخار	۱۶%
نماد	۱۶%
ثامان	-۱۲%
خبنیان	-۷%
ثتوسا	-۷%
تشتاد	-۶%
پشاهن	-۵%

دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده شرکت تعاونی مصرف کارکنان شرکت بهره برداری قطار شهری مشهد

از کلیه اعضای محترم شرکت تعاونی مصرف کارکنان شرکت بهره برداری قطار شهری مشهد به شماره ثبت ۸۴۸۶۹ دعوت می‌شود در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده نوبت اول که در تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۴ ساعت ۱۴ در محل نمازخانه ساختمان قطار شهری مشهد برگزار می‌گردد، حضور به‌هم رسانند.

دستور جلسه:

۱- استماع و تصویب گزارش هیئت مدیره و بازرس قانونی.

۲- تصمیم‌گیری در خصوص انحلال یا ادامه فعالیت شرکت تعاونی.

۳- سایر مواردی که در صلاحیت مجمع عمومی فوق‌العاده باشد.

ضمنا در صورت به حد نصاب نرسیدن اعضا در نوبت اول، مجمع نوبت دوم در تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۴ ساعت ۱۴ در همان محل برگزار خواهد شد. همچنین در صورت عدم رسمیت مجمع نوبت دوم، مجمع نوبت سوم در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۰۳ ساعت ۱۴ در همان محل با هر تعداد از اعضای حاضر رسمیت خواهد یافت و تصمیمات آن برای کلیه اعضا لازم‌الاجرا خواهد بود.

بازرس اصلی شرکت تعاونی مصرف کارکنان شرکت بهره برداری قطار شهری مشهد